

L'AELC presenta l'estudi que analitza els efectes de la crisi sobre el col·lectiu d'escriptors

L'estudi s'ha fet comparant les dades extremes de l'enquesta enviada als socis a principi d'any, amb les dades que va revelar l'estudi realitzat per l'AELC entre els anys 2006-2007, els considerats d'inici de la crisi econòmica. Es tracta, doncs, d'un document important perquè permet comprovar, amb dades concretes, l'impacte de la crisi en el nostre àmbit, els canvis de tendència i els problemes enquistats.

En primer lloc sobresurt l'evident precarització de la situació professional dels escriptors, ja que per efecte de la crisi la mitjana d'ingressos anuals per a activitats literàries s'ha vist reduïda gairebé un terç. La manca de polítiques culturals adequades, en un context de retallades, ha provocat la percepció estesa entre el col·lectiu que la crisi ha tingut un impacte negatiu en el sector. Fins al punt que hi ha una sensació generalitzada de davallada

Bel Olid i Guillem-Jordi Graells, durant la presentació de l'estudi al Col·legi de Periodistes de Catalunya. © Carme Esteve/AELC

en la qualitat de vida (64%), i ha augmentat exponencialment l'opinió que per a continuar amb la professió d'escriure són imprescindibles els ajuts institucionals (47%).

El percentatge d'escriptors que es poden considerar professionalitzats –que guanyen en concepte d'escriptura més del 50% dels seus ingressos totals– es manté equiparable al d'altres literatures, situant-se en el 9,77%, dos punts percentuals per sota del 2006-2007.

El grup d'escriptors vocacionals –aquells que obtenen entre el 0 i el 20% d'ingressos provinents de la literatura– ha engruït dos punts percentuals des de l'inici de la crisi, fins al 79,88% actual.

Un capítol a part mereix el grau de compliment dels models de contracte pactats amb les editorials després del primer estudi sobre la professionalització. Les dades són extremadament preocupants,

L'Associació va organitzar, el passat 9 de desembre, una roda de premsa de presentació de l'estudi *Escriure en català: estat de la professionalització. Els efectes de la crisi econòmica sobre el col·lectiu d'escriptors*.

fins al punt que només un 10% dels enquestats declaren haver signat aquests contractes, i un 20% ni tan sols tenen coneixement d'aquests models –dada que segurament té relació amb l'alt percentatge d'escriptors vocacionals, menys dependents dels ingressos. El 70% d'escriptors declara negociar els termes del contracte, i en una mica més de la meitat dels casos aconsegueixen millores. Pel que fa a l'edició digital,

en la majoria dels casos la cessió de drets s'ha resolt amb una clàusula dins del contracte d'edició en paper, quan la interpretació de la llei, pactada amb els editors, deixa clar que cal fer dos contractes per separat. Aquesta situació podria tenir relació amb el fet que encara ara l'edició digital moltes vegades és conseqüència de l'edició en paper. Igualment preocupant és el fet que la meitat dels escriptors han rebut la compensació pels drets d'explotació digital per una quantitat fixa o tant alçat, una pràctica fraudulenta que la llei no permet, però que és molt utilitzada i que els autors validen amb la seva signatura. En l'altra meitat dels casos la cessió de drets d'explotació es fa a percentatge, el qual és majoritàriament el mateix que per a l'edició en paper, un fet clarament abusiu perquè són molt menors els costos d'una edició digital respecte d'una en paper. Només un petit sector d'escriptors aconsegueix percentatges al voltant del 50%, més ajustats a la realitat del negoci.

Pel que fa al capítol sobre traducció, crida l'atenció que els traductors al català estan per sota la mitjana europea: cal continuar incidint en la precarietat del sector i en la falta de reconeixement de la feina, per exemple amb el fet que, a aquestes alçades, en un de cada cinc casos –un 22%–, el nom del traductor no consta enlloc, en el 33% el nom apareix en els crèdits i només en el 25% dels casos el nom del traductor surt a la coberta. Pel que fa a la reumeració, només un 16% dels traductors enquestats declara cobrar un percentatge en concepte d'autoria –un dret que reconeix la llei–, mentre que un 40% cobra a preu fix i un 33% per caràcters o paraula, modalitat que es pot considerar directament d'estafa. Durant la roda de premsa Guillem-Jordi Graells va exposar que l'estudi també ha revelat l'envelliment dels socis. El president de l'AELC va matisar que aquesta tendència, d'altra banda, és comuna a totes les associacions de creadors i d'artistes: les generacions més joves creuen o s'interessen menys per aquest tipus d'instruments col·lectius. Tot i així, revertir la tendència ha de ser un dels reptes de la renovació parcial de la junta que sorgirà de les eleccions el març de 2015, igualment com decidir les accions i estratègies per abordar els problemes que ha evidenciat aquest estudi.

El TTIP i la defensa dels drets

A finals de novembre l'AELC va difondre un comunicat alertant de les greus conseqüències per al sector del llibre que tindria l'aplicació en els termes actuals del tractat de lliure comerç que s'està negociant entre els EE.UU. i la UE. Aquest comunicat el vam fer arribar als socis, a la premsa i també el vam enviar, de manera personalitzada, a tots els representants al Parlament Europeu de les Illes, el País Valencià i el Principat, alguns dels quals han demostrat interès. Paral·lelament el comunicat es va enviar a les associacions d'escriptors de la Federació Galeusca i s'han mantingut contactes amb la direcció de l'European Writers' Council per a difondre al màxim i fer *lobby* conscienciant del perill que representa no només per al sector del llibre sinó també per al sector cultural en general.

Una Plaça del Llibre per a la visibilització a València de la literatura catalana actual

L'Octubre Centre de Cultura Contemporània de València va acollir, del 20 al 23 de novembre, la segona edició d'unes jornades de promoció de la literatura catalana contemporània feta des del País Valencià i per editorials valencianes, per bé que obertes a escriptors i editorials d'arreu dels Països Catalans.

Per segon any han estat organitzades per l'AELC, Acció Cultural del País Valencià, l'Associació d'Editors del País Valencià i el Gremi de Llibrers de València, amb el suport de la Institució de les Lletres Catalanes i la col·laboració de la Fundació pel Llibre, la Federació Escola Valenciana i les universitats d'Alacant, València i Castelló. Entitats totes elles que han unit esforços per compensar el buit en la labor de promoció de la lectura i la cultura que hauria d'estar fent l'administració valenciana.

L'èxit de la primera edició va convèncer els organitzadors de repetir l'experiència, i d'incrementar i diversificar les activitats. Durant quatre dies, la segona Plaça del Llibre va convidar seixanta escriptors, dotze editorials hi van participar, es van fer una trentena d'activitats per a tots els públics –amb l'assistència de més de 600 escolars– i diverses llibreries hi van muntar un mercat de llibres. A l'acte d'inauguració es va fer un homenatge a Joan Vinyoli i es van lliurar, per primer cop, els premis Plaça del Llibre: Joan Francesc Mira va rebre el Premi d'honor per la seva trajectòria i el Premi de difusió va ser per Josep Lozano, per l'organització dels Sopars Estellés.

Com a avançament a la Plaça del Llibre, de l'11 al 22 de novembre aquest any també es va organitzar els «Escriptors a les Llibreries», que va dur una vintena d'autors a presentar les seves novetats a llibreries d'arreu del País Valencià. A diferència de l'any passat, enguany ha estat el Gremi de Llibrers qui ha gestionat aquesta activitat.

La consolidació d'aquesta fira del llibre en català, l'èxit de públic i l'ampli ressò que ha tingut a la premsa, presagien un futur esperançador per a la Plaça del Llibre, més encara si es materialitza el canvi polític que s'albirava al País Valencià.

Gemma Pasqual, vicepresidenta de l'AELC pel País Valencià, va denunciar en roda de premsa el maltractament de les diferents institucions valencianes cap al nostre sector, a causa de l'estigma pel fet de defensar la unitat de la llengua i de la literatura catalanes.

D'esquerra a dreta: Jesús Figuerola, president de l'AEPV, Gemma Pasqual, vicepresidenta pel País Valencià de l'AELC, David Cases, president del Gremi de Llibrers de València i Toni Gisbert, secretari d'ACPV, amb els guardonats Joan Francesc Mira i Josep Lozano. © Prats i Camp

Nou greuge del Govern al sector cultural

A finals de novembre es va publicar l'Ordre Ministerial que determina la quantia de la compensació per còpia privada, que el Govern ha fixat en 5 milions d'euros –un 42,10% menys que en l'exercici anterior. Mesos enrere el propi Ministeri de Cultura va encarregar un informe per quantificar el perjudici, que va xifrar en 15,3 milions, tres vegades més del que en realitat rebrà. L'informe va ser durament criticat per totes les entitats de gestió espanyoles per considerar que estava especialment dissenyat perquè la xifra fos al més baixa possible.

Cal recordar que, a l'Estat espanyol, el sistema de còpia privada es financia a través dels Pressupostos Generals de l'Estat, un cas únic a la Unió Europea que està essent objecte d'estudi per part del Tribunal Superior i pel Tribunal Europeu de Justícia, precisament per l'arbitrarietat que suposa supeditar la quantitat d'aquesta compensació, reconeguda per llei, al límit pressupostari.

D'aquests 5 milions, al sector del llibre corresponen 1,2 milions aproximadament, a repartir entre els socis de CEDRO i els de VEGAP. Un informe de CEDRO quantifica el valor d'aquest perjudici en 40 milions d'euros anuals només per al sector del llibre.

És, de fet, una conseqüència més de l'acció d'un Govern que s'ha caracteritzat per les polítiques hostils al sector cultural, i que ha arribat a l'extrem d'aprovar sense consens polític una Llei de Propietat Intel·lectual que ha posat tot el sector en peu de guerra. La nova Llei de Propietat Intel·lectual, que entrarà en vigor el gener de 2015, no solucionarà, tampoc, l'altre cavall de batalla de la indústria cultural: la lluita contra la pirateria, ja que no hi ha prevista cap dotació material per aplicar la llei. Les devastadores xifres de l'últim informe de l'Observatori de la Pirateria –segons el qual el 84% dels continguts culturals adquirits a Espanya eren pirates–, evidencia la situació insostenible d'un sector que representa, segons el propi Govern, el 3,5% del PIB.

L'AELC en xarxa

Al llarg de l'any s'han publicat quinze entrevistes del projecte «Lletres i Memòria», que actualment suma al voltant de cent quaranta autors. També s'han presentat divuit pàgines web noves de l'apartat d'autors –dotze fetes per col·laboradors externs per encàrrec de l'AELC i sis per encàrrec de socis. Paral·lelament s'ha fet un esforç d'actualització de les pàgines existents, parant especial esment en els vint webs més visitats, en els autors dels quals se celebrava aquest any alguna commemoració o que havien rebut un premi important, i en els webs amb actualitzacions més endarrerides. En total s'han fet actualitzacions a fons d'una quarantena de pàgines.

Estat	Cànon	Remuneració llicències a la Universitat	Ensenyament preuniversitari	Resta de llicències	Préstec biblioteques	Total
Espanya	3,99	0,93	0,27	2,04	0,17	7,40
Alemanya	63,66	0,80	2,30	7,22	13,43	87,41
Bèlgica	12,65	0,00	5,08	5,36	1,81	24,90
Àustria	7,34	0,16	0,93	0,13	0,47	9,02
Regne Unit	0,00	16,94	26,09	30,16	8,57	81,76
França	1,16	6,15	21,50	15,33	12,84	56,98
Països Baixos	0,00	2,02	5,10	4,30	17,40	28,81
Suïssa	0,00	2,50	2,68	7,61	0,01	12,80

Remuneració per l'ús de llibres a Europa, en milions d'euros (2013). Font: diari ABC i CEDRO.

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Institució de les Lletres Catalanes

Per a qualsevol qüestió podeu contactar amb l'Associació (Carme/Josep)

Carrer de la Canuda 6, 5è (Ateneu Barcelonès) 08002 Barcelona

Tel. 93 302 78 28 Fax 93 412 58 73

aelc@escriptors.cat www.escriptors.cat

Horari d'atenció: dilluns a divendres de 10.00 a 14.00 i de 15.00 a 20.00 h.

Disseny: Insòlit Impressió: Derra Dipòsit legal: B-19.800-2012